ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުން ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/154
- އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް:
  * ނަން: ދިވެހި ދައުލަތު (މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް)
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް/ މާލެ
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް/ މާލެ * އައިޑީކާޑު ނަންބަރު:-

- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުނު ފަރާތް:
  * ނަން: ވިލާ ހޮލިޑޭސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ވިލާ ބިލްޑިންގ/ މާލެ
  * ކުންފުނީގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު:
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ވިލާ ބިލްޑިންގ/ މާލެ

- ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 26 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1437 / 04 އޭޕްރިލް 2016 * ނިމުނު ތާރީޚު: 06 ޝަޢުބާން 1438 / 02 މޭ 2017

- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 391/Cv-C/2015
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާމެދު ޢަމަލުނުކުރުން ހަރަދާ މައްސަލަ
- ޤަޟިއްޔާ ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 11 ފެބްރުއަރީ 2015
- ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ތާރީޚު: 14 ޖެނުއަރީ 2016

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާސާ:**

މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުޞޫލަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް (ދިވެހި ދައުލަތް) ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ ވިލާ ހޮލިޑޭސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1) އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާ އަކީ، ސ. [illegible] ފަޅު ކުއްޔަށް ދިނުމަށްޓަކައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމާއި، 12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި ކުރެވިފައިވާ އެޑެންޑަމް އެންޑް ރީސްޓޭޓް ލީޒް އެގްރީމަންޓް [illegible]، އެޑެންޑަމް އެންޑް ރީސްޓޭޓް ލީޒް [illegible] ސ. [illegible] ކުއްޔަށް ދޫކުރުމުގެ [illegible] ގުޅިގެން، 12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގެ [illegible] ނަންބަރު: 88-LS/PRIV/2015/306 (05 ފެބްރުއަރީ 2015) ގެ ސިޓީން ވިލާ ހޮލިޑޭސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް [illegible] އެޑެންޑަމް އެންޑް ރީސްޓޭޓް ލީޒް [illegible]،

އެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވަނީ "[illegible]، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި، މި މައްސަލައިގައި [illegible]، ސ. [illegible] ކުއްޔަށް ދިނުމަށްޓަކައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމާއި 12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި ކުރެވިފައިވާ

އެމަރަލްޑް އެންޑް ރިސޯޓްސްގެ ޕީ. އެގްރިމަންޓް އުވާލުވައިލާފައިވާކަމަށާއި، އެމަރަލްޑް އެންޑް ރިސޯޓްސްގެ ޕީ. އެގްރިމަންޓް އުވާލުވައިލީ ހ. ފާރިއްގަނޑުގާ ހ. ކަނޑުހުރާ ކައިރިއްސަރުކުރުމުގެ ދުޅާމަހާރުގާ ޑިސެމްބަރ، 12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގެ ތާރީޚުގައި ކުރެވުނު ސަބްލީސް އެގްރިމަންޓް' އުވާލި އުވާލުން ޤަބޫލުކުރަން ބަލައިގަންނަކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމްގެ ނަންބަރު 88-LS/PRIV/2015/306 (05 ފެބްރުއަރީ 2015) ގެ ސިޓީން ވެސް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުކުމުގެ ތަފާސް އަންގާފައިވާ އެމަރަލްޑް އެންޑް ރި-ސޯޓްސްގެ ޕީ. އެގްރިމަންޓް ހިނގާ ގޮތުގެ އެންގުމުއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދޫކުރެވޭނެ.." ވައިސާލަ ނިންމަވާފައިވަނީ އިސްލާމް ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނާ ޚިލާފު ސަރަޙައްދު ނިޒާމުގެ ތަޢާރަފް ބަލައިގެން އާއްމުން ޙުކުމް.

2) ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާ، އަދި ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ ސަރުކާރު ނުވަތަ ޕާޓީ އިސްތިސްނާ ހިލާފަށްކަމަށް ބުނެ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް (ހިތާ ހައްތަށް) ގެ ޚިލާފުން އަދި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން 05 (ފަހެއް) ދުވަސްތެރޭ ފޯރަމްކަން، އަދި ނުކުތާއާއި ދިފާޢުއްޓަކައި ހައިކޯޓުގެ ސަރަޙައްދު މަޝްވަރާގައި ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.

- ފަހަރަކު ނުކުތާއަކީ، ދެފަރާތު ދެމެދުގައިވާ އެއްބަސްވުމެއް މާނަކުރުމުގައި އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންގެ ދެމެދުގައި ހިޔާލެއް އުޞޫލެއް ކަމަށް ވާނަމަ، އެ އެއްބަސްވުމެއް މާނަ ކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވާނީ އެއްބަސްވުމުގެ މަޤްޞަދަކަށްކަމާއި، ޢިބާރާތާ ލަފްޒުތަކަށް ނޫންކަން العبرة فى العقود بالمقاصد والمعانى لا بالألفاظ والمبانى، މިސަރުޚީ ޤާއިދާއިން އިސްލާމީ ފިޤްހުގައި ޤާއިމްކޮށްފައިވާއިރު، ތ. ކައުނޫ ބިލާ ޑިސެމްބަރ އަދި އިސްތިސްނާއި ހަވާލާ ދެފުށް ސަރުކާރުން އެއްބަސްވުމާއި، ހ. ކަނޑުހުރާ ޑިސެމްބަރ ޤާނޫނުގެ ބަޔާނެއްގައި ކުރުވުން އެއްބަސްވުމާ އެއްވުން ޑުޕްލިކޭޓް ސަބްލީސް، ސަބްލީސް އެގްރިމަންޓްގެ ފަރުން ޤާނޫނު ބަޔާނެއްގައި ކުރަނީ ރަސްމީ

މައިގަނޑު ސަބަބަކީ ހދ. ހަނިމާދޫ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދިއުމާއި، އަދި [illegible] އުފެދިފައިވާ މައްސަލާގައި އެ [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] މައްޗަށް [illegible] ބަޔާންކުރައްވާފައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ، ހދ. ހަނިމާދޫ [illegible] ގުޅިގެން ސޮއިކުރެވުނު "ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓް" ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، އަދި އިބްތިދާއީ ކޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ "ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓް" ގެ [illegible] [illegible] އެ އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] "[illegible] ލޮސް" މި ލަފްޒުގެ [illegible] [illegible] މި މައްސަލާގައި ކަން ހިނގާފައިވާގޮތް މައްޗަށް [illegible] ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، 12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި ސޮއިކުރެވުނު "ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓް" ގެ 8 ވަނަ މާއްދާއަކީ [illegible] [illegible] މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް [illegible] މާއްދާއަކަށްވާއިރު، އަދި އެ މާއްދާއަކީ [illegible] "ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓް" ޓާމިނޭޓްކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ termination clause އެއް ނޫނަސް، އެ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] ބެލުމުން [illegible] ދެފަރާތުން "ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓް" [illegible] "ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓް" ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ފުރިހަމަކުރަން [illegible] [illegible] [illegible] ގެއްލުން [illegible] އަދި [illegible] [illegible]

ރިޢާޔަތްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ "ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓް" ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ އާންމު މަފްހޫމަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމެއްނެތި، އަދި "ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓް" ގެ މަޤްޞަދާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އެ އެއްބަސްވުން އުވާލެވިދާނެ، ނަމަވެސް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ޙާލަތްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމެއް ނެތި ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، 12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި ސޮއިކުރެވުނު "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެގްރީމަންޓް" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 ގެ (ހ) ގެ 4 ވަނަ [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] 4/91 ([illegible] [illegible]) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެގްރީމަންޓް" ގެ މަޤްޞަދާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އެ އެއްބަސްވުން އުވާލެވިދާނެ، ނަމަވެސް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ޙާލަތްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމެއްނެތި ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ، 12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި ސޮއިކުރެވުނު "ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓް" [illegible]، އެ އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި އެ [illegible] [illegible]

ހިމެނޭގޮތަށް ތަޢާރަފުކުރެވިފައިވާ "[illegible] އެންޑް ރިސޯޓްސް ލީސް އެގްރީމަންޓް" އަކީ މިހާރު ފުރިހަމަވުން އެއްބަސްވުމެއްކަމަށްވާތީ، އެ އެއްބަސްވުމަށް ޢަމަލުކުރެވޭނެ އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތްއިރު، "[illegible] އެންޑް ރިސޯޓްސް ލީސް އެގްރީމަންޓް" ބާޠިލުވެފައިވާކަމަށް ދައުވާކުރުން އަންގާފައިވާ އެންގުމަކީ ބާޠިލު އެންގުމެއްކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާއިން ޙުކުމްކުރެއްވުމުން، އެ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ދައުލަތުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭނީ ކޮންޓްރެކްޓާ އާންމު އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކުރުމެއް ކަމެއް ނޫންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި [illegible].

3) މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާއާއި، މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން [illegible] ހުށަހެޅިފައިވާ މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ލިޔެކިޔުންތަކާއި، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) [illegible] [illegible]، ހ. މާލެ / މ. [illegible]، [illegible] [illegible] ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް) އާ ދެމެދު 18 ޖޫން 2007 ގައި 200 އަހަރުގެ ކުއްޔަށް ތަރައްޤީކުރުމަށް ޓުއަރިސްޓް ހޮޓަލެއް ހިންގުމަށްޓަކައި "ރިސޯޓް ލީސް އެގްރީމަންޓް" އެއްގައި ސޮއިކުރެވިފައިވާއިރު،

އޭގެ ފަހުން، 2 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި ވިލާ ޝިޕިންގ އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު VSTC-OP/2013/042 ސިޓީގައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1476/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަށް ބާޠިލުކުރައްވާ ނިންމެވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/26 ޤަޟިއްޔާގައި، ހ. ކަނޑޫގައި 200 އަހަރުގެ ޓޫރިސްޓް ހޮޓަލެއް ތަރައްޤީކުރުމުގެ [illegible] ގުޅިގެން އެއ. [illegible]/ [illegible]، އަދި [illegible] ވިޔަފާރި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް

ހުކުމްކުރެއްވުމާއި ގުޅިގެން، ކުރެވުނު މަޝްވަރާތަކުގައި އަދި އިސްތިރާރީގެ ޔައުމިއްޔާ ފާސްވެ އިސްތިރާރު ބައިވެރިވެފައިވާކަމެވެ.

ބުނެވުނު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުގެ ހުކުމުގައި އަދި އިސްތިރާރުގައި ލިބިދިނުމަށް ކަނޑައެޅުމާއި އަދި އެއްވަރަށް ދެއްކުމަށް، ދައްކަމުން ދަތިކުރުމަށް، އެ ފަރާތް ދެއްކުމަށް ހަމައަށް ގޮތުގެ އެންމެހައި ބަލައިގަތުމަށް. އެ ކަމާ ގުޅޭގޮތުން އަދި އިސްތިރާރުގެ ފަރާތުން އެ ފަރާތް ލިބިދިނުމަށް އަދާކޮށް ވިޔަ ސިވިލް ސަރވިސް ޤާނޫނު ކުރިޔަށް ޚިދުމަތްގައި ވިޔަފާރި އެ ކޮށްދިނުމަށް ގޮތުގައި ފަރާތުން ދައްކަމުން ދައްކަން ހޯދިގެން ފަރާތް އަދި ކަނޑައެޅިފައިވާކަމެވެ.

އަދި އެ ބައްދަލުވުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/26 ފަސްއަހަރު، އެ ބާވަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ ހިނގަމުންދާކަމުގެ، އެ މުއައްސަސާތަކުގެ ވެސް އެ ފަދަ ހުކުމް އަމުރަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއްކަމަށް ފެންނަކަމެވެ، މިފަދަ އެއްޗެއް ހާލަތެއް ދުޅަހެޔޮކަން ގޮތުން އަމަލުކުރާނެކަމެވެ، ވިޔާ ސިވިލް އަދި ޚާއްޞަ ވަޒީފާ ޕެންޝަނާއި ވިޔަފާރި އަދި ވިޔާ ސިވިލް އަދި ޚާއްޞަ ވަޒީފާ ޕެންޝަން ގެއިރުވާ ނަތީޖާ ގަވާއިދު ބެލުމާއި ގުޅިގެން ފަރާތުން ދެފަރާތުގެ ބަލައިގަތުމަށް ބޭނުންވާ ފަރާތް ބެލެހެއްޓުމުގެ މަޝްވަރާތަކުގެ ގޮތުގެ ބަލައިގެންފައިވާކަމެވެ. އެ ގޮތުގެ މަތިން، ގަވާއިދުގެ ދަށުން އެ ދަށުގެ މުއައްސަސާއެއް ބެހެއްޓުމަށް އެ ފަރާތުގެ މުއައްސަސާ ބަހައްޓާފައިވާ ހުކުމް އެ ސިޓީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމެވެ.

އެ ގޮތުން، 18 ޖޫން 2007 ގައި ފާސްކުރެވުނު ރިޕޯޓު ސަރުކާރު ދުވަހު ކަނޑައެޅުމާއި ބޭސް އެކުލަވާލެވުނު ދަފުތަރު ހިސް. އަދާހަމަވުން ފާސްކުރެވުނު ރިޕޯޓު ދުވަހު ވޭތު ސަރުކާރުގެ ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ފާސްކުރެވިފައިވާކަމެވެ، އެ ބޭސްގެ ބަލަހައްޓައި ވޭތު ހިއްސާއެއް ޖުމްލަ ހިލޭ ޢަމަލު ހިންގުމަށް މާލިއްޔަތު ވަގު (ޑރ. އަޙްމަދު ދީދީ) ލިބުނު ގޮތް ހަމަޖެހުމަށް ދިނުމަށް، އެ ވަގު ދައުރު ފުރިން އަދި އެކުލަވާލެވުނު ގޮތުގެ 50 އަހަރުގެ ތިޖާ ޕްރޮސެސްކުރެވި، 7 އަހަރު ދުވަހުގެ ކުރި ނަމްބަރާ ކޮންސެޕްޓަކަށް ޕްރޮސެސް ހަމަޖެހުމަށް، ޖުމްލަ ހިލޭ ހާލަތުގެ މަޝްވަރާތަކުގެ ކޮންސެޕްޓަކަށް

މަރުޙަލާގައި އެ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ ކޮންސަލްޓް ޑިޒައިނާއި، ޑިޕޯޓް ޑިޒައިން ހުށަހަޅަންޖެހޭ މުއްދަތާއި، އީ.އައި.އޭ ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތުތައް ނިސްބަތުން ބުނުމުން 7 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރެއަށް ބަލާ، ނަމަ: ކަނޑައަޅާފައި ޓީއާރް ސްކޯޕިންގ މީޓިންގ ބާއްވާފައިވާ އެހެންނަމަވެސް ތަފާތުވާ ފުރަތަމަ ވަކިކޮށް ބުނުމުން ވަކި އެޓޯނީ ކުރީގެ ކޮމިޓީގައި ހަމަޖެއްސި، އެ ވަގު ވިލާ ޕްރޮޖެކްޓް ޕްރޮޕޯނަންޓް ތިބިޖާގެ ދެވުނު ސަރުކާރުގެ އަދި ޓީއާރުގައި ހިމެނޭ އަދި ދާއިރާގެ ކޮންސަލްޓަންޓުންނާއި އެކު ބައްދަލުކޮށްފައި،

12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި ވިލާ ސްކޯޕިންގ އެންޑް ޓާމިނަލް ކޮމްޕްލައިންސް ޕްރޮޕޯނަންޓް ތިބިޖާއި އެ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ގެސްޓްހައުސް ރިސޯޓްތަކާއި މަސައްކަތްތައް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމާއި އެޖެންޑާ ދެމުން ސްކޯޕިންގ މީޓިންގގެ ޝެޑިއުލް ވ މިނިސްޓްރީގައި ހުށަހަޅާ ޕްރޮޕޯނަންޓް ކޮމިޓީގެ ތަފާސްހިސާބު، ދައުލަތުގެ ފުރަތަމަ ރިޕޯޓްތައް އެކުލަވާލާފައިވާކަން އެނގެންއޮތްކަމުގައި،

އަދި ހަމަ އެ ތާރީޚުގައި ފުލުހުން ޕްރޮޕޯނަންޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމާ ދުވަސް އެލުނު އެއްބަސް ނިސްބަތް ޓީއާރް އޭޖެންސީގެ ސަރުކާރުގެ ތަފާތުކުރާ، ދައުލަތުގެ ޕްރޮޕޯނަންޓަށް ވިލާ ސްކޯޕިންގ އެއްބަސް ކޮމިޓީގެ ޕްރޮޖެކްޓް ޕްރޮޕޯނަންޓް ނަމަ: ކަނޑައަޅާ ބައްދަލު ކުރެވުން ކޮންސަލްޓަންޓުންނާއި ބަލާފައި ތަފާތު ޕްރޮޖެކްޓުގެ އެކުލަވާލާފައިވާކަން އެނގެންއޮތްކަމުގައި،

އަދި 17 ފެބްރުއަރީ 2017 ގައި މާލޭ އަތޮޅު ދުވަސް މާލެއިގައި ވަކި ކުރެވުނުކަމަށް ފޮނުވާ ޓީއާރުގެ ބައްދަލުކުރުމުގައި ހިމެނޭ ސަރުކާރު ފުރަތަމަ ތާރީޚު ސާފުކުރުމަށް ދެމުން ސަރުކާރުގައި ސާފުކުރެވިފައިވާ، ތަފާތު އެކުލަވާލި ކ. ކަނޑޫދޫ ވަކި ޓީއާރުގައި ހިމަނައި އެޖެންޑާ މަސްއޫލް ޓީއާރުގެ ކޮމިޓީގެ އެކުލަވާލުމާއި ދެމުންދާކަމުގައި،

އެހެންކަމުން، 03 މާރިޗު 2014 ގައި، ފުލުހުން ޕްރޮޕޯނަންޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމާ ދުވަސް ވަކި ކޮންސަލްޓަންޓުންގެ ތެރެއިން ފުލުހުން ޕްރޮޕޯނަންޓަށް މިނިސްޓަރު ނުކުތާ ކަނޑައަޅާ، ވިލާ ސްކޯޕިންގ ޕްރޮޖެކްޓް ޕްރޮޕޯނަންޓް މަސައްކަތްތަކުގެ ފަދަ ވަކި ބާކީ "ޑެ އޮފް ކޮމްޕްލައިންސް" އެއްގައި ފުލުހުން ޕްރޮޕޯނަންޓް ވިލާ ސްކޯޕިންގ ޕްރޮޖެކްޓް ޕްރޮޕޯނަންޓް ދުވަސް ސަރުކާރު ތަފާތުކުރުމަކީ ބާކީކޮށްފައި ކޮންމެވެސް ކުރެވިފައިވާކަމުގައި،

އަދި، 05 ފެބުރުއަރީ 2015 ގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމުން [illegible] [illegible] ފޮނުވި އެ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 88-LS/PRIV/2015/306 ސިޓީގައި އެމެންޑަޑް އެންޑް ރީސްޓޭޓެޑް ލީޒް އެގްރިމަންޓް އުވާލެވިފައިވާކަމަށާއި، އެމެންޑަޑް އެންޑް ރީސްޓޭޓެޑް ލީޒް އެގްރިމަންޓް އުވާލެވިފައިވަނީ 12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި ވެފައިވާ ސެޓްލްމަންޓް އެގްރިމަންޓް [illegible] އުވާލުން އަސާސެއްކަމުގައި ބަލައިގެންކަމަށް ބުނެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެންއޮތްކަމަށެވެ.

(ރ) [illegible] ކަމަކީ، [illegible] [illegible]އާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމާ ދެމެދު 12 ޑިސެމްބަރު 2013 ގައި ވެފައިވާ ސެޓްލްމަންޓް އެގްރިމަންޓަށް ބަލައިގެން،

ބުނެވުނު އެގްރިމަންޓްގެ ޕްރިއެމްބަލް (ހ) [illegible] [illegible]ގެ ފަރާތުން ދިވެހި ސަރުކާރަށް US$1,584,935.10 (އެއް މިލިއަން ފަސް ސަތޭކަ އަށްޑިހަ ހަތަރުހާސް ނުވަ ސަތޭކަ ތިރީސް ފަހެއް ޕޮއިންޓް އެކެއް ސުން ސެންޓްސް) އެޑްވާންސް ލީޒްގެ ގޮތުގައި ދައްކާފައިވާކަމާއި،

ޕްރިއެމްބަލް (ށ) ގައި ލީޒް އެގްރިމަންޓާ އެއްގޮތަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން [illegible] ޓޫރިސްޓް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

ޕްރިއެމްބަލް (ނ) ގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/26 [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

ބެލުމުން އެގްރިމެންޓުގެ ޕްރިއެމްބަލް (ހ) ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/26 ޤަޟިއްޔާއާ އެއްގޮތް އެހެން [illegible]

ޕްރިއެމްބަލް (ށ) ގައި، [illegible] (ޅ) [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 459/Cv-C/2011 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ދުވަސްކަމުގައި ހަމަޖެއްސުން. އެ ގޮތުން، ލީޒް ޕީރިއަޑަކީ 50 އަހަރުކަމުގައި ހަމަޖެއްސާ އެމެންޑެޑް އެންޑް ރީސްޓޭޓެޑް ލީޒް އެގްރީމަންޓްގައި ސޮއިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން މުއްދަތު ގުނާގޮތަށް ހަމަޖެއްސުން؛

2. ޓޫރިސްޓް ރިސޯޓް ތަރައްޤީ ކުރުމަށްޓަކައި ހދ. ހަނިމާދޫގެ ބިމުގެ ބަދަލުގައި ށ. ފާރިއްގަރު ފަޅު ހަމަޖެއްސުން؛

3. ކުއްޔަށްހިފާފައިވާ ފަރާތުން އެޑްވާންސްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތަށް ދައްކާފައިވާ ކުލި (US$ 1,584,935.10 އެއް މިލިއަން ފަސް ސަތޭކަ އަށްޑިހަ ހަތަރުހާސް ނުވަ ސަތޭކަ ތިރީސް ފަހެއް ޑޮލަރާއި ދިހަ ސެންޓް) ކުރިއަށް އޮތްތަނުގައި އެމެންޑެޑް އެންޑް ރީސްޓޭޓެޑް ލީޒް އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން ދައްކަންޖެހޭ ބިމު ކުލިން ސާފު އުނި ކުރުން.

4. ރިޒޯޓް/ ހޮޓާ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕީރިއަޑަކީ އެމެންޑެޑް އެންޑް ރީސްޓޭޓެޑް ލީޒް އެގްރީމަންޓް ކުރެވޭ ދުވަހުން ފެށިގެން 84 (އަށްޑިހަ ހަތަރެއް) މަސް ކަމުގައި ހަމަޖެއްސުން؛

5. ބިމު ކުލި ނުވަތަ ލީޒް ރެންޓް ނަގަން ފަށާ ދުވަހަކީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕީރިއަޑް ކަމުގައިވާ 84 (އަށްޑިހަ ހަތަރެއް) މަސް ހަމަވުމުން ނުވަތަ ރިޒޯޓް ނުވަތަ ހޮޓާ ހިންގަން ނުވަތަ އޮޕަރޭޓްކުރަން ފަށާ ތާރީޚް ނުވަތަ މި ދެ ތާރީޚުން ކުރީ އަންނަ އަވަސް ތާރީޚް ކަމުގައި ހަމަޖެއްސުން؛

ބުނެވުނު ކޮންސެޝަންސްތައް ދިނުމަށް ދިވެހި ސަރުކާރުން އެއްބަސްވެފައިވާތީ، ލީޒް އެގްރީމަންޓާއި އަދި އެ ކަމާއި ގުޅިގެން އެއްވެސް ދަޢުވާއެއްނުކުރުމުގައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 459/Cv-C/2011 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާނެކަމަށް ވާޢަދު ތަސްދީޤުގެ ވަގުތުން އެއްބަސްވެފައިވާކަން ބުނެވުނު

ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓްގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެންއޮންނައިރު،

ބުނެވުނު ކޮންސެޝަންސްތައް ހިމަނައިގެން [illegible] [illegible] ދިވެހި ސަރުކާރާ ދެމެދު އެމެންޑަޑް އެންޑް ރީސްޓޭޓެޑް ލީޒް އެގްރީމަންޓްގައި ސޮއިކޮށްފައިވާކަން އެނގެންއޮންނަކަމެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް ދެމެދު ވެވުނު އެމެންޑަޑް އެންޑް ރީސްޓޭޓެޑް ލީޒް އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން [illegible] [illegible] ކޮންސެޝަންސްތަކާއި [illegible]، ބުނެވުނު ކޮންސެޝަންސްތައް [illegible] [illegible] ދިނުމަށް ނިންމި ސަބަބު [illegible] [illegible] އެންމެ [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު VSTC-OP/2013/042 [illegible]، ސެޓްލްމަންޓް އެގްރީމަންޓާއި، އަދި އެމެންޑަޑް އެންޑް ރީސްޓޭޓެޑް ލީޒް އެގްރީމަންޓަށް [illegible] އެނގެންއޮންނަކަމާއި، އެ [illegible] އެމެންޑަޑް އެންޑް ރީސްޓޭޓެޑް ލީޒް އެގްރީމަންޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެއީ؛

1. ފުރަތަމަ މަޤްޞަދަކީ، [illegible] [illegible] ދިވެހި ސަރުކާރާ ދެމެދު ވެވިފައިވާ ލީޒް އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛

2. ދެވަނަ މަޤްޞަދަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/26 [illegible] ކޮންސެޝަންސްތައް ދިނުމަށް [illegible] އެ ކޮންސެޝަންސްތައް ދިނުމަށް؛

ކަން އެނގެންއޮތުމުން، [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(ހ) [illegible] މިނިސްޓްރީ [illegible]

މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 88-LS/PRIV/2015/306 (05 ފެބްރުއަރީ 2015) ސިޓީގައި، [illegible]

[illegible]

[illegible] 12 [illegible] 2013 [illegible]

[illegible]

މިނިސްޓްރީ [illegible]

[illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible]

[illegible]

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/26 ޤަޟިއްޔާ [illegible]

މިނިސްޓްރީ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (affiliate parties) [illegible] (parties with close affiliations) [illegible]

[illegible] 2013/SC-A/26 [illegible]

ވޯރލްޑް ވިންގް ޓްރެވަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ޑަބްލިއު.ޑަބްލިއު.ޓީ) ގެ ހިއްސާދާރުން ސަރުކާރަށް ދޫކުރަން މަޖިލީހުން ހުއްދަދީފައިވާކަމަށް ދައުލަތުގެ ހިއްސާ ބެލެހެއްޓުމަށްފަހު، ވޯރލްޑް ވިންގް ޓްރެވަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ޑަބްލިއު.ޑަބްލިއު.ޓީ) އަކީ އެ ކުންފުނީގެ ޝެއާރު ހޯލްޑަރުންގެ ތެރޭގައި ވީ ސަރުކާރުގެ އެންމެ ބޮޑު ހިއްސާދާރަކީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ 70% ހިއްސާ އޮންނަ ކުންފުންޏެއްކަމަށް ދައުލަތުގެ ހިއްސާން ބުނެފައިވާއިރު، މި ކަމަށް ވީ ހުރިހާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ އިންކޯޕަރޭޓްކޮށްފައިވާކަމާއި، ވޯރލްޑް ވިންގް ޓްރެވަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ޑަބްލިއު.ޑަބްލިއު.ޓީ) ނީ ދައުލަތާ ދޫކުރަން ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް ބުނާ އެ މަޖިލީހަށް، ހުށަހެޅިފައިވާ މަޖިލީހުގެ އަދާލަތު ގަވާއިދާ ހިއްސާދާރުގެ ތެރެއިން އެ ކުންފުނީގެ މުއާމަލާތް ބަލައިގަނެވިފައި، ދައުލަތާ ދޫކުރަން ހުށަހަޅާ ސިޔާސަތު ކޮންމެ ކަމެއް ނުވަތަ ރިޢާޔަތްކުރުން މަޖިލީހުގެ ހިއްސާކުރުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއްކަމުން، ނަމަ ހިއްސާ ދޫކުރި ވަގުތު އެކުންފުނީގެ ވެރިންގެ ކުންފުނި ބަލާފައި ވޯރލްޑް ވިންގް ޓްރެވަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ޑަބްލިއު.ޑަބްލިއު.ޓީ) އަކީ އެހެން އިންވެސްޓަރުން ގުޅިގެންވާ (affiliated party) ކަމަށް ބެލެވެނީ ހިނދު، ވޯރލްޑް ވިންގް ޓްރެވަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ޑަބްލިއު.ޑަބްލިއު.ޓީ) ނީ ދައުލަތާ ދޫކުރަން މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް، ހުއްދަ ދޭންޖެހޭ ޕްރޮސެސްގައި މިކަން ބަލާފައިވާ ޚިޔާލު ހުށަހަޅާ ދޫކުރި ވަގުތު އެކުންފުނީގެ އެކަން ރިޢާޔަތްކުރުމާއި ދައުލަތުގެ އެކުންފުނިތައް ބަލަހައްޓާ ނިޒާމު ހަމަޖެހިގެން ދިޔަ ގޮތް ސާފުކުރުމަށް ހިއްސާ ނިޒާމުގެ ތަފުސީލު، އެކުންފުނީގެ ހިއްސާވާ ބަޔަކާއި އެކުންފުނީގެ އެންމެ ބޮޑު ހިއްސާދާރުގެ މުއާމަލާތް ބަލައިގަނެވިފައި ހިއްސާކުރުމުގައި ބެލެވޭ ނިޒާމު، މި ހިއްސާދާރުގެ އެކުންފުނީގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ސިޔާސަތުގެ ބެލެހެއްޓުމަކީ، ދައުލަތުގެ މަޖިލީހުގެ ހިއްސާ ދޫކުރި ވަގުތު އެކުންފުނީގެ ހިއްސާ ދޫކުރި އެކުންފުނީގެ ހިއްސާދާރުން ބަލާފައި މިކަމުގެ ހުއްދަ ދީފައިވާކަމަށް މި މަޖިލީހުގެ ބަލާފައިވާ ގޮތުގެ ވަޞީލަތް ހުށަހެޅުމަށް ނިންމާފައިވާއިރު، އެކުންފުނީގެ އެންމެ ބޮޑު ހިއްސާ އެކުންފުނީގެ މުއާމަލާތުގެ ނިޒާމްއަކީ ބުނުން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހިއްސާ އެކަން ހިސާބުކޮށްފައިވާ ބެލިޔަސް، މި ހިއްސާ ދޫކުރި ވަގުތު އެހެން ބޭފުޅުން ހިއްސާ އެކުންފުނީގެ އެކަން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބަލައިގަނެވިފައިވެއެވެ.

ވީމާ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެގޮތަށް ހުރުމާއިއެކު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިތިއްބެވި ފަނޑިޔާރުންނަށް އެއްބަސްވެވުނެވެ.

- **ޙުކުމް**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމާއިއެކު، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 391/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ފެންނާތީ، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަކީ ބާޠިލް ޙުކުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރީމެވެ.